

Facultaire visie op duurzaamheid in het onderwijs

Wie studies start aan de Faculteit Ingenieurswetenschappen en Architectuur, neemt daarmee ontegensprekelijk ook een **maatschappelijke verantwoordelijkheid** op. Precies daarom dient een ingenieursfaculteit haar studenten ook bewust te maken van hun mogelijkheden en hen erop te wijzen hoe de kennis, vaardigheden en attitudes die ze doorheen hun opleiding aanscherpen, bijdragen aan deze maatschappelijke verantwoordelijkheid.

In 1987 definieerde de VN **duurzame ontwikkeling** in haar Brundtlandrapport als een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder daarbij de behoeften van de toekomstige generaties in gevaar te brengen. In 2015 verduidelijkte diezelfde organisatie via de *Sustainable Development Goals* (SDG's) hoe ze die duurzame ontwikkeling wil bereiken. In deze visietekst maakt FEA vervolgens concreet hoe ze deze duurzaamheidsagenda interpreteert en vertaalt naar een facultaire visie op duurzaamheid binnen haar onderwijs.

Via de SDG's verwijst duurzaamheid naar een omvattend geheel aan onderling vervlochten maatschappelijke uitdagingen die onder meer via technologische ontwikkeling beantwoord zullen moeten worden. Verschillende daarvan kennen een dermate **hoge urgentie** dat FEA eraan houdt hen ook als *crisissen* te benoemen (klimaatcrisis, biodiversiteitscrisis...). Die bewoording draagt immers ook de mogelijkheid in zich om de crisis als een opportuniteit en accelerator van de noodzakelijke verandering aan te grijpen.

De VN benadrukte van bij het begin dat de 17 SDG's een ondeelbaar geheel vormen en de FEA onderschrijft dat systemische en holistische karakter. Precies daarom ook beschouwt de faculteit het kader als een waardevol instrument om technologische ontwikkelingen in een **breder en inherent complexe context** te plaatsen. Voor een ingenieur(-architect) in opleiding vormt een reflectie over duurzaamheid een aanleiding om vertrekkend vanuit de eigen technische expertise de blik op de samenleving te verruimen.

Aan de FEA wordt het onderwijs van morgen mee bepaald en gevoed door het onderzoek van vandaag. De faculteit streeft er dan ook naar om voldoende onderzoek te verrichten dat deze duurzaamheidsvisie ondersteunt. Door de specificiteit van elk onderzoeksdomein en de bredere context en evolutie waar het zich in bevindt, is het evenwel onmogelijk inzake duurzaam onderzoek en duurzame technologie een eenduidige maatstaf te hanteren. Wel dient elkeen binnen de faculteit (dus onderzoekers, medewerkers én studenten) ook hier steeds de nodige kritische kijk te blijven houden en na te denken in hoeverre de eigen **stage**, het eigen **thesisonderzoek en facultair onderzoek dat het onderwijs ondersteunt** vanuit duurzaamheidsoogpunt relevant en verantwoord kan worden genoemd.

Aan de FEA ontwikkelt **elke opleiding een visie op duurzaamheid** in haar expertisegebied. De opleiding implementeert haar duurzaamheidsvisie doorheen het volledige onderwijstraject dat de student doorloopt (bijv. via een duurzaamheidsleerlijn) en is op die manier van duurzaamheid doordrongen. Bovendien communiceert de opleiding haar visie naar al haar (toekomstige) studenten en zo ook naar de bredere maatschappij.

Door vanaf het eerste bachelorjaar naast wetenschap en technologie ook maatschappelijke context en complexiteit te belichten, voorziet een opleiding in de nodige inzichten, intellectuele uitdaging en motivatie van haar studenten. Op deze manier **scherpt ze de duurzaamheidscompetenties van haar studenten continu aan** en maakt ze hen gedurende het volledige leertraject bewust van de bredere maatschappelijke realiteit en de daaruit voortvloeiende verantwoordelijkheid van de ingenieur. Met name sensibiliseert de FEA studenten die in het kader van hun opleiding naar het buitenland trekken om het duurzaamheidsdenken dat hen doorheen de opleiding eigen wordt gemaakt, daarbij meteen ook in de praktijk te brengen.

Startende studenten hebben nog niet de inhoudelijke expertise van het specialisme dat ze later zullen kiezen. Aanvankelijk zullen **intra- en interpersoonlijke vaardigheden** dan ook typisch een groter aandeel van een duurzaamheidsleerlijn uitmaken en zo - volledig in lijn met het SDG-kader - een stevige basis leggen voor latere, meer inhoudelijke samenwerkingen. Ook wanneer een student mettertijd meer specialistische kennis en vaardigheden verwerft, zal die door de complexiteit van het duurzaamheidsvraagstuk immers onvermijdelijk samenwerkingen moeten aangaan om de grenzen van het eigen specialisme te kunnen overstijgen.

Tegelijk erkent de FEA dat studenten inzake een thema als duurzaamheid soms net expertise kunnen bezitten die complementair is aan die van hun lesgevers en begeleiders. De faculteit moedigt deze studenten dan ook aan om via een **constructieve dialoog met lesgevers en opleidingen** het duurzaamheidspotentieel van haar onderwijs ten volle te ontplooiën. Zo'n samenwerkingen kunnen net zo goed langs bestaande vertegenwoordigingen lopen als via nieuwe initiatieven zoals student-led education.

Wie studies afwerkt aan de faculteit Ingenieurswetenschappen en Architectuur, zal dus niet louter expert zijn in het eigen vakgebied. Door enerzijds de eigen expertise stelselmatig binnen een bredere maatschappelijke context te bevragen en anderzijds samen te werken over de grenzen van het eigen vakgebied heen, krijgt een student aan de FEA steeds meer inzicht in de complexiteit van duurzame ontwikkeling. Wie afstudeert aan de FEA neemt op die manier mee de verantwoordelijkheid op om bij te dragen aan een duurzame maatschappij en blijvend **duurzaam te durven denken**.